

klemsleutel I 144; *klossensleutel* L 148; **sneutele* I 168; *sloeter* L 248. Niet op de kaart staat: *sleutelgat in de bank* K 169.

E

1. Dat *gouge*, het Franse woord voor holle beitel of halfrond mes, in Vlaanderen in meerdere betekenissen in gebruik is, zal de lezer al wel geconcludeerd hebben door vergelijking van de kaarten 14 en 7. 4. Het werkwoord *ruymen* leest men al bij Kiliaen: *vacuare*, *evacuare*, *vacuum reddere*. Het WNT wijst het woord toe o.a. aan Hooft, Cats, Asselijn en aan Haarlemse keuren van 1751 (XIII, 1711). Goossenaerts kent het eveneens en belegt het met citaten uit 1309, 1525, 1659, 1708 en 1729. Het *Gents Woordenboek* van L. Lievevrouw-Coopman geeft het in de betekenis van de gemakputten ledigen (II, 1201), ook te vinden bij De Bo, die nog andere betekenissen opgeeft. Het Rhein. Wrtb. documenteert *raumen* in de zin van naboren, van houtresten ontdoen en geeft ook „*Aufräumer, Bohrenart*” (VII, 185). Loth zegt van de lepelboor dat zij „das Holz wegräumt”, Berger noemt een bepaalde boor *uþrȳmæ* (pag. 23). Volgens Wat. Dial. kent de timmerman in Marken, Volendam en Monnikendam een *opruimer* (2e bundel, pag. 484). Ik leid uit dat alles af, dat het werkwoord zeer algemeen bekend is.

6. Het Franse woord *vapeur* komt in Vlaanderen voor ter aanduiding van de trein. Men vindt het in deze betekenis in het zoëven genoemde *Gents Woordenboek* en bij J. L. Pauwels, *Het Dialect van Aarschot en Omstreken* (1958), I pag. 47. De betekenis stoom is daarin nog zeer tastbaar. Van de trein naar een klompenmakersmes is een hele stap en dat geldt niet minder voor de ontwikkeling naar „Soort van turfschup met omgebogen zijranden om heischadden te steken” (Corn. Vervliet, pag. 1315) of naar „Schup met twee vlimmen om aard-appels te kuilen en dunne turf te steken” (Goossenaerts, pag. 792). Men kan in deze semantische salto mortale slechts enige zin onderkennen als men aanneemt, dat *vapeur* duidt op iets wat het werk ten zeerste vergemakkelijkt, wat de zaken als vanzelf doet gaan. In het verband van de klompenmakerij zal het hielmes gewaardeerd zijn als een welkome verbetering; het rondsnijsen van de hak werd er zeer door vereenvoudigd.

7. Het woord *sleutel* kennen de woordenboeken uit de schoenmakersterminologie ter aanduiding van een wig die tussen de twee helften van een leest wordt geslagen en, in het algemeen, als naam